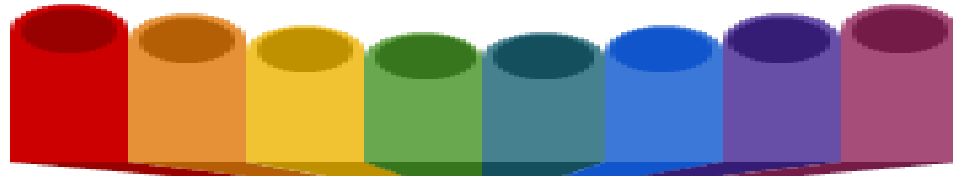

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติด้านบุคลิกภาพ

อาจารย์วีระชัย เตชะนिरัตินัย

ความหมายของบุคลิกภาพ (Personality)

บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง แบบแผน
หรือลักษณะจำเพาะของแต่ละบุคคลที่แสดงออก
เป็นพฤติกรรม การตอบสนองต่อสิ่งเร้า
บุคคลรอบข้าง และสถานการณ์ต่าง ๆ

ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ
(personality disorders)

บุคลิกภาพผิดปกติ PERSONALITY DISORDERS

หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมและการดำเนินชีวิต
ที่เบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมของบุคคลนั้นๆ และเป็นไปอย่างถาวร

บุคคลที่มีลักษณะและการดำเนินชีวิต ซึ่งแสดงออกทางอารมณ์ ความคิด
เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมแตกต่างไปอย่างมากจากวัฒนธรรม
ของตน และมีผลกระทบต่ออาชีพ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม
ของผู้นั้น เริ่มตั้งแต่วัยรุ่น หรือวัยหนุ่มสาว และจะคงอยู่ถาวรตลอดไป

สาเหตุ (Etiology)

- เกิดจากปัจจัย ร่วมกันของ ด้านชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และจิตใจ (Biological, Environmental and Psychological factors)

Biological factors

- Genetic / familial factors

- พบความผิดปกติได้สูงในญาติสายตรง
- พบได้สูงในฝาแฝดเหมือน (Monozygotic twins)

- Neurotransmitter dysregulation

- serotonin มีระดับต่ำในผู้ที่มีพฤติกรรม พยายามฆ่าตัวตาย
- พบระดับของ dopamine เพิ่มขึ้นในผู้ที่มีความผิดปกติของความคิด และการรับรู้

Psychosocial / Environment stressors

- การเลี้ยงดูของพ่อแม่
- เข้มงวด / ลงโทษ
- ปล่อยตามใจ
- ทอดทิ้ง/ทารุณกรรม
- ความสัมพันธ์พ่อ-แม่-ลูกไม่ดี
- อิทธิพลของคนใกล้ชิด
- การขาดที่พึ่ง
- ความยากจน
- การถูกกดขี่ หรือทารุณกรรมทางด้านจิตใจ

Psychoanalytic factors

- ความไม่เหมาะสมของพัฒนาการในระยะต่างๆ
 - ตามทฤษฎี Psychosexual development ของ Freud
(oral, anal, phallic stages)
 - โครงสร้างทางจิต (Psychic structure : id, ego, superego) บทพร้อม

Oral personality เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่สามารถควบคุมความต้องการของตนเองเอาไว้ได้ เอาแต่ใจตัวเอง เป็นคนไม่ค่อยช่วยตัวเอง ต้องคอยพึ่งพาอาศัยผู้อื่น มีความต้องการทางปากสูง เช่น ดิตบุหรี ดิตสุรา และสารเสพติดอย่างอื่น รับประทานจุ ชอบพูดสื่อเสียดนินทาให้ร้ายผู้อื่น

Anal personality เมื่อโตขึ้นจะเป็นคนเก็บอารมณ์และความรู้สึก ดื้อรั้น ตระหนี่ พิถีพิถันมากในเรื่องความเป็นระเบียบ ความสะอาด กฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ การตรงต่อเวลา ไม่สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ ตามความเหมาะสมได้

ผู้ที่เกิด fixation จะมีลักษณะของ Phallic personality คือ จะคอยกดกลั้นความรู้สึกทางเพศของตน ปฏิเสธความต้องการทางเพศตามธรรมชาติ แต่ในขณะเดียวกัน ก็พยายามทำให้เพศตรงข้ามสนใจตน ไม่สามารถมีสัมพันธภาพที่ลึกซึ้ง และยาวนานกับใครได้

ชนิดของบุคลิกภาพผิดปกติ

- Cluster A มีพฤติกรรมแปลกประหลาด ประกอบด้วย paranoid, schizoid และ schizotypal
- Cluster B เป็นคนเจ้าอารมณ์ ประกอบด้วย antisocial, borderline, histrionic และ narcissistic
- Cluster C มีความวิตกกังวลสูง ประกอบด้วย avoidant, dependent และ obsessive-compulsive

A1 บุคลิกหวาดระแวง (paranoid personality disorder)

- มักแยกตัวจากสังคม ไม่เป็นมิตร มีความกังวลว่าคนอื่น ๆ จะมีแรงจูงใจซ่อนเร้น หลอกใช้งาน มักมีปัญหาในการทำงานและการเข้ากับผู้อื่น
- อาการเริ่มในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น โดยผู้ป่วยคิดว่าตนกำลังถูกข่มขู่ ทำร้ายหรือเอารัดเอาเปรียบ จึงระมัดระวังตัวอยู่ตลอดเวลา บางครั้งก็หมกมุ่นกับอยู่กับความคิดสงสัย ระแวงความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจของเพื่อน ๆ หรือผู้ป่วยจะแสดงอาการหึงหวงผิดปกติ
- การรักษา (การรักษาหมกมุ่น ทำให้คนไข้เชื่อมั่นในมนุษย์)
 - 1.จิตบำบัด ซึ่งเป็นวิธีหลัก โดยจิตบำบัดที่ใช้เป็นจิตบำบัดบุคคล
 - 2.ใช้ยา ซึ่งมักใช้กับผู้ป่วยมีอาการรุนแรง กระทบกระสายและวิตกกังวลมาก ยาที่ใช้จะเป็นยาคลายกังวล เช่น diazepam ก็เพียงพอ ถ้าผู้ป่วยที่รุนแรงมาก ๆ อาจใช้ยารักษาโรคจิต เช่น thioridazine หรือ haloperidol ขนาดต่ำ ๆ

A2 บุคลิกจิตเภท (schizoid personality disorder)

- โรคนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับโรคจิตเภท schizophrenia แต่ไม่รุนแรงเท่า คนที่มีความผิดปกติชนิดนี้ มักไม่ปรากฏตัว ชอบอยู่ในที่ห่างไกล หลีกเลี้ยงสังคม อยู่ในโลกแฟนตาซี แยกตัวเองจากคนอื่น ไม่ต้องการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น แม้จะเป็นสมาชิกในครอบครัว
- สาเหตุอาจมาจากการ form ตัวของ personality ตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงผู้ใหญ่
- การรักษา ใช้จิตบำบัด และรักษาด้วยยา
เช่น ยารักษาโรคจิต หรือยาแก้ซึมเศร้าขนาดต่ำ ๆ ได้

A3 บุคลิกแยกตัว เพี้ยน (schizotypal personality disorder)

- บุคลิกจะสัมผัสกับความจริงมากกว่า ไม่ค่อยสัมผัสกับภาพหลอนหรือความหลงผิด แต่มักจะมี ความเชื่อและความกลัวที่แปลกๆ มีสถานทางสังคมที่น่าอึดอัด ไม่ค่อยมีเพื่อนสนิท มีความคิดแปลก ๆ สุดโต่ง (extreme) ส่วนใหญ่จะเชื่ออำนาจวิเศษ โชคลาง ผีसाง เรื่องทางจิตหรือประสาทสัมผัสที่ 6 ผู้ป่วยกลุ่มนี้มักมีปัญหาการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพราะมีคำพูดแปลก ๆ บางครั้งพูดวกวน ไร้สาระ ในบางครั้งผู้ป่วยอาจมีอารมณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุสมผล ดังนั้น ผู้ป่วยจะปราศจากเพื่อนสนิทหรือเพื่อนคู่คิด

- การรักษา

1. จิตบำบัด
2. รักษาด้วยยา อาจใช้ยารักษาโรคจิต ยาแก้ซึมเศร้าขนาดต่ำ ๆ ได้

B1 บุคลิกต่อต้านสังคม (Antisocial personality disorder)

- มักเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ชอบสั่งการคนอื่น ไม่สนใจเรื่องความปลอดภัย ชอบ โทกหก ลักขโมย ชอบใช้กำลัง โกรธง่าย ไม่สำนึกต่อการทำผิด
- ตอนเด็กอาจเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรังแกสัตว์ แก๊งเพื่อน หนีโรงเรียน ไม่สนกฎเกณฑ์ หรือเกิดมาในสภาพแวดล้อมโหดร้ายเป็นคนที่สูญเสียความเชื่อมั่น (Trust) เป็นคนด้นรหาคความเชื่อมั่น เป็นคนที่ superego มีปัญหา
- การรักษาใช้วิธีจิตบำบัด และการใช้ยาเพื่อลดอาการวิตกกังวล ก้าวร้าว และซึมเศร้า ผู้ป่วยกลุ่มนี้มักมีการใช้สารเสพติด ดังนั้นต้องระมัดระวังในเรื่องการใช้ยา

B2 บุคลิกภาพผิดปกติชนิดก้ำกึ่ง (Borderline personality disorder)

- มักมีปัญหารุนแรงด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หวาดระแวง กลัวการถูกทอดทิ้งแบบหยั่งรากลึก อารมณ์ไม่มั่นคง อารมณ์รุนแรง รู้สึกไม่มีตัวตน เป็นคนที่สุดขีด คนแรง รักเกินร้อย ดีก็ดีที่สุด เลวก็เลวสุด มีอารมณ์แปรปรวนและรุนแรงสลับไปมา มีปัญหาสับสนชีวิต บางครั้งก็ชอบและเกลียดตัวเอง มีปัญหา identity delusion มักเสพยาเสพติด ติดสุรา sex แข่งมอเตอร์ไซค์ ใช้ชีวิตเหลวแหลก อาจพยายามฆ่าตัวตาย หากมีบุคคลใดคอยให้ความช่วยเหลือจะรู้สึกว่าคนนั้นดีมาก ๆ แต่หากมีเรื่องที่ไม่ชอบใจขึ้นมาก็จะโกรธคนนั้นมากโดยไม่เห็นความดีของคนนั้นอีกเลย (All good-All bad)
- การรักษาใช้การทำจิตบำบัด เป็นการรักษาหลัก บางครั้งมีการใช้พฤติกรรมบำบัดร่วมด้วย เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ก้าวร้าว หุนหันพลันแล่น รักษาด้วยยา มีการให้ยาตามอาการที่ปรากฏ เช่น SSRI

B3 บุคลิกเรียกร้องความสนใจ (histrionic personality disorder)

- มีแนวโน้มที่จะทำงานได้ดีในชีวิต มักต้องการเป็นศูนย์กลางของความสนใจ (Center of attention) โดยแสดงออกทางอารมณ์รุนแรงแบบตัวละคร (drama)

สาเหตุจากตั้งแต่เด็กที่ครอบครัวอาจไม่สนใจ แม่แต่งตัวจัด โทมาเลยแต่งตัวจัดด้วย ครอบครัวให้ความสนใจมากเกินไป โทมาจึงยังต้องการอยู่หน้าตาดี พยายามทำตัวเองให้ดูดี อาจพบพฤติกรรมยั่ววนได้ เนื่องจากต้องการให้คนสนใจจึงมักที่จะมีความรู้สึกว่าต้องพึ่งพาผู้อื่น

อาจหาทางเรียกร้องความสนใจด้วยวิธีอื่น เช่น แกล้งป่วย หรืออาจพยายามฆ่าตัวตายได้

การรักษา

1. จิตบำบัด โดยอิงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เป็นการรักษาหลักในผู้ป่วยกลุ่มนี้
2. รักษาด้วยยา โดยมีกรให้ยาตามอาการที่พบ

B4 บุคลิกหลงตัวเอง (narcissistic personality disorder)

- ต้องการเป็นคนสำคัญที่มากเกินไป ไม่มีน้ำใจเห็นอกเห็นใจคนอื่น มุ่งเน้นแต่ความจำเป็นของตนเอง และสิ่งที่ตนเองต้องการ หลงตัวเอง คิดว่าตัวเองดี คนอื่นแย่กว่าตนเอง ชอบพูดจาโทษคนอื่น และชมตัวเองซ้ำ ๆ สาเหตุของความผิดปกตินี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู เช่น เต็มโตมาในครอบครัวที่คาดหวังให้ตนประสบความสำเร็จ ทำให้คิดว่าต้องเป็นคนเก่งเท่านั้นถึงจะมีคนสนใจ หรือเมื่อประสบความสำเร็จเข้าบ่อย ๆ ครึ่งก็หลงตัวเอง

C1 บุคลิกหลีกเลี่ยง (avoidant personality disorder)

- ซื่อาย อ่อนไหว เจ็บปวดง่าย เห็นตัวเองไม่ดีเท่าคนอื่น มักหลีกเลี่ยงสถานการณ์หรืองานที่ต้องติดต่อกับคนอื่น ไม่เปิดกว้างกับลักษณะความสัมพันธ์เชิงเสน่ห์ห่า (romantic) เป็นคนที่กังวลง่าย เลี่ยงหนีสังคม (คล้าย social phobia) เลี่ยงความสัมพันธ์กับผู้อื่น (คล้าย schizoid) มองคุณค่าตนเองต่ำ มองตัวเองว่าห่วย และกลัวเพื่อนไม่รัก ซื่อาย เกรงใจ

C2 บุคลิกต้องพึ่งพา (dependent personality disorder)

- มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นอยู่กับคนอื่น ๆ ทั้งความต้องการทางกายภาพหรือทางอารมณ์ มักไม่ต้องการที่จะอยู่คนเดียว ไม่กล้าตัดสินใจ

มีชีวิตเกาะติด ติดพ่อแม่ ติดเพื่อน กังวลมากเมื่อไม่ได้พึ่งพิง ทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนรัก เป็นคนประเภท Passive dependent คือ ยอมตาม

ซึ่งตรงข้ามกับ Borderline ที่เป็นแบบ Active dependent คือ ถ้าไม่ยอมตามจะต้องถูกจัดการ

C3 บุคลิกครอบงำ (obsessive-compulsive personality disorder)

- OCPD (ไม่เหมือนกับ Obsessive-compulsive disorder) เป็นคนที่มีมาตรฐานสูง มี Superego มาก เป็นคนที่พยายามทำทุกอย่างให้ดีที่สุด ทำเพื่อเลี้ยงทุกข์ ไม่ได้ทำงานให้ดีเพื่อเป็นสุข เป็นคนที่ลงลึกถึงรายละเอียดมาก

เชื่อว่าความคิดของตนถูกต้อง เข้มงวดกับกฎระเบียบและรายละเอียด ไม่ยืดหยุ่นใจกว้างหรือแสดงความรักต่อคนอื่น และมักถูกครอบงำด้วยการทำงานหรือ ค่ำงงาน

ถ้าเห็นคนทำผิดจะโกรธและก้าวร้าว คิดว่าผิดแล้วต้องถูกลงโทษ คิดว่าตนเองต้องดีกว่านี้ และไม่คอยภูมิใจตนเอง จะมีปัญหาตอนชรา เพราะมัวแต่ยึดมั่นมาก คิดว่าตนเองทำอะไรไม่ได้เหมือนเก่า ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเป็นคนที่ห่วงเรื่องความสะอาด เงิน และเวลา

การบำบัดรักษาผู้มีบุคลิกภาพผิดปกติ

- การรักษาด้วยยา (psychopharmacology) เป็นการรักษาตามอาการที่จำเป็นที่ต้องควบคุม เช่น การให้ยาคลายกังวล (anti-anxiety) เพื่อลดความวิตกกังวล และให้ยาต้านเศร้า (antidepressant) และการให้ยาต้านโรคจิต (anti-psychotic) เพื่อลดอาการรุนแรงและให้ผู้ป่วยควบคุมตนเองได้
- จิตบำบัด (psychotherapy) เป็นการรักษาทางจิตใจ โดยจะช่วยให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา รู้ถึงความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น หาวิธีการที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่ จิตบำบัดเดี่ยวและจิตบำบัดกลุ่มจะเน้นหลักการแก้ปัญหา (problem-solving oriented)

วิธีการบำบัดแบบจิตบำบัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มีปัญหาทางบุคลิกภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาสาเหตุ

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการเปลี่ยนแปลงความคิด และพฤติกรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผลและติดตามผล

ขั้นที่ 5 การฟื้นฟูสมรรถภาพ

การบำบัดรักษาผู้มีบุคลิกภาพผิดปกติ

- พฤติกรรมบำบัด (behavioral therapy) การใช้พฤติกรรมบำบัดเป็นการมุ่งเน้นที่ ทั้งสถานการณ์ความเครียดในปัจจุบันและประสบการณ์ด้านลบในวัยเด็ก เรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เกิดความสุขในชีวิตและเป็นที่ยอมรับในสังคม
- นิเวศน์บำบัด (milieu therapy) ผู้ป่วยต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวอยู่ในสังคมตามสภาพแวดล้อมของตน การควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนการรับรู้สุขภาพและการดูแลสุขภาพ (Health perception-health management pattern) ส่วนมากผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ มักไม่รู้ถึงความผิดปกติ ของตนเอง ไม่ยอมรับว่าตนเจ็บป่วย
- แบบแผนโภชนาการและการเผาผลาญสารอาหาร (Nutritional-metabolic pattern) จะพบ ปัญหาในรายที่มีเรียกร้องความสนใจ วิตกกังวล รู้สึกสิ้นหวัง หรือคุณค่าในตนเองลดลง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนการขับถ่าย (Elimination pattern) พิจารณาเป็นรายๆ ไป
- แบบแผนการทำกิจกรรมและการออกกำลังกาย (Activity-exercise pattern)

ในรายที่ ท้อแท้สิ้นหวัง อาจขาดความสนใจในการทำกิจกรรม
หรือไม่ค่อยสนใจที่จะดูแลความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกาย

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนการพักผ่อนและการนอนหลับ (Sleep-rest pattern) ในรายที่มีความเครียดวิตกกังวล จะมีนอนไม่หลับได้
- แบบแผนการรู้คิด การรับรู้ และการสื่อสาร (Cognitive-perceptual-communication pattern) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบกำกึ่ง มีความคิดระวางสงสัย เมื่อเครียดจะมีความจำการรับรู้ เกี่ยวกับตนสูญหายไป (dissociative symptoms) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม จะขาดการ ไตร่ตรอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบพึ่งพาไม่กล้าสื่อสารตามความต้องการของตนเอง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนการรับรู้ตนเอง อัตมโนทัศน์ และสภาพอารมณ์ (Self perception - self concept-emotional status pattern) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบพึ่งพาคิดว่าตนเป็นคนไม่มีคุณค่า มีอารมณ์วิตกกังวล เศร้า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบกำกึ่งสับสนในความเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกหงุดหงิด โกรธง่าย อารมณ์ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงง่าย และผู้ต่อต้านสังคมจะหงุดหงิดก้าวร้าว
- แบบแผนบทบาทและสัมพันธ์ภาพ (Role-relationship pattern) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบพึ่งพามีสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นแบบพึ่งผู้อื่น ยอมตามผู้อื่น ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบกำกึ่งสัมพันธ์ภาพไม่แน่นอน ระหว่างดีสุด ๆ กับร้ายสุด ๆ และต่อต้านสังคมจะไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ซื่อสัตย์ โกหกหลอกลวง และทำร้ายผู้อื่น

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนเพศและการเจริญพันธุ์ (Sexuality-reproductive pattern)
บุคลิกภาพแบบกำกึ่งบางรายมีสำส่อนทางเพศ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม บางรายมีการทำผิดทางเพศ
- แบบแผนความเครียด ความทนต่อความเครียด และการจัดการกับความเครียด (Coping-stress-tolerance pattern) ผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ มักมีความเครียดและการแก้ปัญหาจะพยายามเปลี่ยนที่สิ่งแวดล้อมมากกว่าที่ตนเอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบกำกึ่งบางรายทำร้ายตนเอง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินภาวะสุขภาพ

- แบบแผนคุณค่า ความเชื่อ และสภาวะทางจิตวิญญาณ (Value-belief-spiritual pattern) พิจารณาในแต่ละรายไป ซึ่งมักจะมีความทุกข์ในการดำเนินชีวิต ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม การปฏิบัติตัวในการดำเนินชีวิตจะขัดกับกฎเกณฑ์ของสังคม

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่พบได้ในผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ ได้แก่

- เสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามแผนการรักษา
- แบบแผนการนอนหลับเปลี่ยนแปลง
- บกพร่องในการสื่อสารด้วยวาจา
- การนับถือคุณค่าในตนเองต่ำ

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล

- เสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง
- วิตกกังวล
- การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมบกพร่อง
- การเผชิญปัญหาไม่มีประสิทธิภาพ
- เสี่ยงต่อการกระทำที่รุนแรงหรือทำร้ายบุคคลอื่น
- การแสดงแบบแผนทางเพศไม่มีประสิทธิภาพ
- การปฏิบัติทางเพศไม่เหมาะสม

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

- objective data : เมื่อคนที่สนิทจากไปจะคบคนใหม่แทนทันที ขว้างหินใส่รถที่กำลังวิ่งอยู่บนถนน บางครั้งดีกับเพื่อนมาก บางครั้งด่าว่าด้วยถ้อยคำรุนแรง
- subjective data :
 - บอกกับเพื่อนว่า “ช่วยฉันตัดสินใจหน่อย ฉันควรทำอย่างไรดี”
 - ปฏิเสธว่า “ฉันไม่ได้หยิบกระเป๋าเงินของเธอไป”
 - ตะโกนว่า “ฉันไม่มีวันยอมให้แกมาหึงฉันไป”

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติทางการพยาบาล

- สิ่งที่พยาบาลจะต้องคำนึงถึง คือ พฤติกรรมของผู้ป่วยเป็นมานาน และยึดติด จึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ภายในข้ามคืน แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นพยาบาลต้องอดสาหัส อดทน และทำเรียงตามลำดับขั้นตอน นอกจากนี้พยาบาลต้องมีอารมณ์ มั่นคง หนักแน่น เสมอต้นเสมอปลาย และเข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วยอย่างแท้จริง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติทางการพยาบาล

- การปฏิบัติการพยาบาลสำหรับผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพนั้น **สิ่งสำคัญคือ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย** เพราะผู้ป่วยส่วนใหญ่มีปัญหาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น นอกจากนี้การปรับพฤติกรรมของผู้ป่วยเป็นเรื่องยากและมักไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าผู้ป่วยไม่คิดว่าเขาผิดปกติและไม่ต้องการปรับปรุงตนเอง ดังนั้นพยาบาลจึง **ควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยเข้าใจและปรารถนาที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง**

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติทางการพยาบาล

- การปฏิบัติการพยาบาลสำหรับผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพนั้น **สิ่งสำคัญคือ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย** เพราะผู้ป่วยส่วนใหญ่มีปัญหาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น นอกจากนี้การปรับพฤติกรรมของผู้ป่วยเป็นเรื่องยากและมักไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าผู้ป่วยไม่คิดว่าเขาผิดปกติและไม่ต้องการปรับปรุงตนเอง ดังนั้นพยาบาลจึง **ควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยเข้าใจและปรารถนาที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง**

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติทางการพยาบาล

- แนวทางการช่วยเหลือโดยทั่วไปมีดังนี้
- การให้เรียนรู้จากแบบอย่างของพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertive behavior)
- แนะนำแนวทางให้พัฒนา การแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่นด้วยวิธีการที่เป็นที่ยอมรับได้ในสังคม
- ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นทางสังคม เช่น วางแผนการใช้จ่าย การทำอาหาร วิธีแสวงหา ความรู้ และประสบการณ์ทางสังคม เป็นต้น
- ส่งเสริมให้เลือกหาและทดลองใช้เทคนิคการแก้ปัญหา ที่เป็นการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา
- แนะนำเทคนิคการคลายเครียดต่างๆ แล้วให้ผู้ป่วยเลือกวิธีที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติทางการพยาบาล

- แนวทางการช่วยเหลือโดยทั่วไปมีดังนี้
- ฝึกหรือจัดให้แสดงบทบาทสมมุติ (role-play) เกี่ยวกับทักษะที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต
- พยาบาลมีบทบาทในการประสานงานกับชุมชน ครอบครัว หรือบุคคลที่มีความสำคัญ โดยให้ข้อมูลว่าเขาจะ หาแหล่งช่วยเหลือได้จากที่ไหนและเมื่อไร
- หลักการพื้นฐานในการทำงานกับผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพนอกโรงพยาบาล คือการช่วยให้เขาได้รู้ถึงความเข้มแข็งที่เขามี และนำออกมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินผล

- มุ่งที่การรับรู้พฤติกรรมของตนเอง
- เทคนิคการแก้ปัญหา
- ความร่วมมือในการรักษา
- และการพยายามปรับตัวเอง

กระบวนการพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

การประเมินผล

- พฤติกรรมเป้าหมายของผู้ป่วย ภายหลังการให้การพยาบาล ได้แก่
 - ปฏิบัติร่วมกลุ่มกิจกรรมบำบัดตามแผนการรักษา
 - แสดงความรู้สึกของตนเองอย่างเปิดเผยและจริงใจ
 - บอกคุณค่าของตนเองได้
 - บอกว่าไม่มีความคิดทำร้ายตนเอง
 - เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม
 - ควบคุมพฤติกรรมหุนหันวุ่นวายได้
 - ไม่ทำลายข้าวของและไม่ทำร้ายผู้อื่น

ความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ

เป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่ผิดเบี่ยงเบนไปจาก
สังคม ของบุคคลนั้นและเป็นไปอย่างถาวรไม่มีการ
ยืดยุ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความทุกข์หรือปรับตัวไม่ได้

สรุป

สาเหตุเชื่อว่าเกิดจากปัจจัยร่วมกันทั้งทางด้านชีวภาพ
จิตใจ และสิ่งแวดล้อม ความผิดปกติ ทางด้านบุคลิกภาพ
จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
กลุ่มที่มีพฤติกรรมแปลกประหลาด
กลุ่มที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ผิดปกติ
และกลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูง

สรุป

ผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพ
มักไม่ได้รับการรักษาตัวในโรงพยาบาล
ส่วนมากต้องการบริการช่วยเหลือสนับสนุน
ในชุมชน

ซึ่งหลักการพื้นฐานคือให้ผู้ที่มีความผิดปกติ
ทางด้านบุคลิกภาพรู้และพัฒนาความสามารถ
หรือความเข้มแข็งที่เขามีและพัฒนาระบบ
ความช่วยเหลือของตนขึ้นมา
ซึ่งอาจเป็นครอบครัวหรือบุคคลที่เขาไว้วางใจ

Thanks!

Any questions?

